

GASUNIE: GEEN 'GEZONDE', MAAR 'OBESE' WINST

Onderbouwing bij opinieartikel FD 6 maart 2013

Jan-Peter Heida

SiRM - strategies in regulated markets

Den Haag, 3 maart 2013

MANAGEMENT SAMENVATTING

De Minister van Financiën verwacht dat Gasunie over 2012 een 'gezonde winst' heeft en dividend kan uitkeren. Die winst is echter niet gezond, maar eerder obees. De gebruikers van het Nederlandse gasnet betalen jaarlijks ongeveer EUR 300 miljoen te veel.

Het transport van gas door Gasunie wordt gezien als een 'natuurlijk monopolie'. Daarom worden de prijzen vastgesteld door de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa). De tarieven bestaan uit twee delen; operationele kosten en kapitaallasten. De kapitaallasten worden bepaald door afschrijvingen en een vermogenskostenvergoeding van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet (5,8%) maal de gereguleerde activawaarde. Die gereguleerde activawaarde is te hoog vastgesteld door boekhoudkundige aanpassingen in de afschrijvingstermijnen. Hierdoor betalen gebruikers te veel voor het gasnet.

Tot en met 2004 verhandelde Gasunie gas inclusief transport. Zij kreeg daarvoor alle kosten vergoed plus een gegarandeerd rendement. In die kosten zaten ook de afschrijvingen voor het gasnet. In het jaarverslag van 2004 stond het transportnet nog voor iets minder dan EUR 1,0 miljard in de boeken. In een besluit van oktober 2011 bepaalde de NMa de gereguleerde activawaarde per 1-1-2006 op EUR 4,7 miljard. (Met terugwerkende kracht omdat een eerder besluit moest worden herzien vanwege een gerechtelijke uitspraak).

Die hogere waarde komt door verandering van afschrijvingstermijnen. Per 1 januari 2006 zijn de afschrijvingstermijnen van de leidingen (ongeveer twee derde van de activawaarde van Gasunie) door de NMa verlengd van 20 naar 55 jaar. Bovendien werd de gereguleerde activawaarde vastgesteld *alsof* die afschrijvingstermijn van 55 jaar al vanaf de aanleg van het net gold. Dit levert de bizarre situatie dat gebruikers van het gasnet dubbel betalen. Immers, een leiding waarover 10 jaar was afgeschreven - en betaald via de gasprijzen - kwam ineens in de boeken voor iets meer dan 80% in plaats van 50% van de aanschafwaarde.

Hierdoor betalen gebruikers te veel. De door de NMa vastgestelde kapitaallasten zijn ongeveer EUR 560 miljoen. Omdat de beslissingen van de NMa niet volledig transparant zijn, moeten we de impact van de te hoge gereguleerde activawaarde schatten. Stel dat de activawaarde van EUR 1,0 eind 2004 is gegroeid naar EUR 1,5 miljard (iets meer dan de stijging sinds 2006 volgens de NMa). Stel dat de afschrijvingen dan grofweg twee derde van de huidige afschrijvingen zijn (een derde van de activawaarde en de helft van de afschrijvingstermijn). De kapitaallasten zijn dan EUR 260 miljoen; EUR 170 miljoen voor afschrijvingen en EUR 90 miljoen voor de vermogenskostenvergoeding.

De gebruikers van het gasnet betalen dus ongeveer EUR 300 miljoen per jaar te veel.

INHOUDSOPGAVE

Management samenvatting	2
1 Introductie.....	4
2 Vaststelling van de GAW door de NMa	4
3 Bij GAW van €0,95 miljard betalen afnemers niet dubbel	5
3.1 <i>Alleen met historische boekwaarde betalen afnemers niet dubbel.....</i>	<i>5</i>
3.2 <i>Uit jaarverslagen blijkt dat afschrijvingen reeds vergoed zijn .....</i>	<i>8</i>
3.3 <i>Regulering tussen 2001 en 2004 wijst ook op historische boekwaarde .....</i>	<i>11</i>
4 Impact van de foutieve vaststelling van de GAW	12
5 Literatuur	13
6 Bijlage.....	14

1 INTRODUCTIE

Het transport van gas door Gasunie wordt gezien als een 'natuurlijk monopolie'. Het loont niet voor een concurrent om een tweede gasnet aan te leggen. De Gasunie zou dus monopolistische prijzen kunnen berekenen aan de gebruikers van haar net. Daarom worden de prijzen vastgesteld door de Energiekamer van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (EK). De EK stelt die zo hoog vast dat het leveren van gastransport een lucratieve investering is. De eigenaren van het gasnet krijgen hun kosten, inclusief een rendement die hoort bij de mate van risico, vergoed.

De tarieven bestaan uit twee componenten; de kapitaallasten en de operationele lasten. De operationele lasten zijn kosten voor personeel, inkoop van goederen en diensten die nodig zijn om de taken uit te voeren. De kapitaallasten bestaan uit afschrijvingen en een vermogenskostenvergoeding voor de verschaffers van vreemd en eigen vermogen. De vermogenskostenvergoeding volgt uit het product van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet (WACC voor weighted average cost of capital) en de gereguleerde activawaarde (GAW). De EK bepaalt per reguleringsperiode van drie jaar de WACC die afhangt van de risicovrije rente, de marktrisicopremie en het risicoprofiel van de gereguleerde sector. Bij het begin van de regulering bepaalt de EK de GAW en de afschrijvingstermijnen voor verschillende activacategorieën. De openings-GAW wordt jaarlijks aangepast met afschrijvingen en nieuwe investeringen.

Ieder jaar mag de gereguleerde onderneming de afschrijvingen en de vermogenskostenvergoeding opnemen in de tarieven. De netto huidige waarde (met een disconteringsvoet gelijk aan de WACC) van de toekomstige tarieven is in ieder jaar gelijk aan de GAW. Zodoende krijgt de investeerder zijn geïnvesteerd vermogen, inclusief vermogenskosten vergoed.

2 VASTSTELLING VAN DE GAW DOOR DE NMA

De NMA stelt de GAW per 1-1-2006 vast op EUR 4,7 miljard¹. Zij baseert zich hierbij op een besluit uit 2005² waarin weer verwezen wordt naar een besluit uit 2001³ waarin de GAW per 1 januari 2002 wordt vastgesteld op basis van historische aanschafwaarde van de investeringen met lineaire afschrijving. De waarde is destijds vastgesteld op EUR 2,4 miljard. In latere jaren zal de RAB van Gasunie steeds worden geïnfleerd met het alsdan geldende consumentenprijsindexcijfer. Voorts zullen afschrijvingen in mindering worden

---

¹ Besluit 103557_1/330, 11 oktober 2011

² Besluit 101847-65, 30 augustus 2005

³ Besluit 100554/15, 20 december 2001

gebracht op de RAB en zal het Gasunie zijn toegestaan om de aanschafwaarde van nieuwe investeringen en onderhanden werk aan de RAB toe te voegen.

3 BIJ GAW VAN €0,95 MILJARD BETALEN AFNEMERS NIET DUBBEL

De gereguleerde activawaarde (GAW) bepaalt voor een belangrijk deel het tarief voor gastransport. De GAW dient vastgesteld te worden op de historische boekwaarde per 31 december 2005: €0,95 miljard. Alleen met historische boekwaarde betalen netgebruikers niet nogmaals voor reeds betaalde activa. Dat blijkt uit meerdere analyses:

- Het Oxera rapport in opdracht van de NMa [Oxera, 2011].
- Een rekenvoorbeeld waarbij het verschil tussen een activawaarde (AW) op basis van Regulatory Accounting Rules (RAR) en een commerciële jaarrekening wordt geïllustreerd.
- De regulering van Gasunie vóór de tweede reguleringsperiode die begon in 2006.

Hieruit blijkt dat 'Depreciated historical cost' methode (hierna DHC) die de NMa gebruikt om de GAW vast te stellen irrelevant is. DCH houdt in dat de aanschafwaarde van de activa wordt afgeschreven met een door de NMa vastgestelde afschrijftermijn.

3.1 ALLEEN MET HISTORISCHE BOEKWAARDE BETALEN AFNEMERS NIET DUBBEL

Historische boekwaarde is de enige manier om de GAW vast te stellen zonder dat gebruikers van het net dubbel betalen voor investeringen.

Dit komt herhaaldelijk naar voren in het onderzoek dat Oxera voor de NMa heeft uitgevoerd. De NMa past ten onrechte Regulatorische Accounting Regels toe op een periode waar ze irrelevant waren.

3.1.1 Volgens Oxera is historische boekwaarde het beste om gebruikers niet dubbel te laten betalen.

Oxera over de historische boekwaarde:

- “It appears to be the valuation estimate that most closely matches the notion that customers should not pay again for the networks whose value has already been factored into energy tariffs.” (Oxera 2011, p15).
- “.. the NBV of the transmission network appears to be the most direct measure of the share of capital costs that had not yet been recovered from customers when the industry was restructured in 2005” (Oxera 2011, p7 en p15).

Andere methodes leiden tot dubbele betaling door gebruikers van het net:

- “..using the acquisition value of Gasunie to set the opening RAB could also lead to consumers paying again for costs previously factored into energy tariffs.” (Oxera 2011, p15).
- “..using the DHC methods [...] to set the opening RAB would lead to customers paying again for costs previously factored into energy tariffs”. (Oxera 2011, p15).

Toch gebruikt de NMa de DHC-methode voor het vaststellen van de GAW van GTS. De DHC methode geeft de GAW *alsof* er in het verleden Regulatorische Accounting Regels (RAR)s met vaste afschrijftermijnen waren en alsof die werden gebruikt om tarieven vast te stellen. Die RAR waren er niet. Noch voor Gasunie, noch voor de afnemers. Het daaruit resulterende getal voor de GAW is dus fictief. Gebruik van de DHC methode doet geen recht aan de situatie vóór de introductie van regulering toen de tarieven nog waren gebaseerd op de eigen boekhouding van de netbeheerder.

3.1.2 Er is verschil tussen RAR en commerciële boekhouding

De RAR kunnen verschillen van de boekhoudregels die een bedrijf voor de commerciële jaarrekening hanteert. De Rekenkamer legt dat op de volgende wijze uit voor gereguleerde transport- en distributienetbeheerders (Rekenkamer 2008 p93):

“De vrijheid om de bedrijfsvoering naar eigen goeddunken in te richten, geldt ook bij de waardering van activa. We geven enkele voorbeelden:

- *Binnen de regulatoire sfeer wordt de waarde van de activa vastgesteld op basis van de historische kostprijs, die vervolgens is geïndexeerd. In de commerciële boekhouding hanteren sommige netbeheerders echter de vervangingswaarde of soms de marktwaarde.*
- *De Energiekamer kiest in de regulatorische accountingregels (RAR) voor een uniforme waardering van de netwerken op basis van de geïndexeerde kostprijsmethode, en past die bij de regulering toe voor de bepaling van de*

maatstaf. De netbeheerders kunnen in hun commerciële jaarrekening elke andere methode hanteren, natuurlijk binnen de grenzen van algemeen aanvaarde grondslagen voor de financiële verslaggeving, het Burgerlijk wetboek en de International Financial Reporting Standards (IFRS).

- *Niet alleen de waardering van de activa kan in de regulatoire omgeving anders zijn dan in het commerciële jaarverslag, ook de afschrijvingstermijnen kunnen verschillen. Binnen de regulatoire sfeer geldt voor oude elektriciteitsnetten (van vóór 2001) een forfaitaire afschrijvingstermijn van 25 jaar. Er wordt dus gedaan alsof op 31 december 2000 deze netten allemaal een leeftijd hadden van precies 25 jaar. Voor de gasnetten is een forfaitaire afschrijvingstermijn van 45 jaar afgesproken. De betreffende netwerken hebben een diverse samenstelling. Sommige delen van het net kunnen al wel zestig jaar oud zijn en volledig afgeschreven, andere kunnen juist in 2000 zijn aangelegd. In de aan de Energiekamer door te geven data dient de ondernemer de afschrijvingen toe te passen zoals die door de Energiekamer zijn voorgeschreven. Bij de bepaling van de maatstaf rekent de Energiekamer dus met deze cijfers. In de commerciële boekhouding is de netbeheerder echter niet aan deze forfaitaire regeling gebonden. Hij zal de afschrijving van zijn netten dus op de door hem zelf gekozen (en algemeen geaccepteerde) wijze doen. Hierdoor zal niet alleen de werkelijke kostenstructuur van de netbeheerders verschillen van de kostenstructuur waarmee de Energiekamer rekent, maar ook de (na de afschrijvingen resulterende) activawaarde. “*

3.1.3 Als GAW niet goed wordt vastgesteld betalen afnemers teveel (rekenvoorbeeld)

De effectieve regulering van Gasunie bestond tot 2004 uit een *cost plus* systeem. Dat houdt in dat alle kosten werden vergoed. De kosten waren gebaseerd op de commerciële jaarrekening (JR), er waren destijds geen Regulatory Accounting Rules (RAR). Door nu te doen alsof er in het verleden wel RAR waren, betalen afnemers dubbel. Hieronder is dat geïllustreerd met een rekenvoorbeeld.

Stel een gereguleerde onderneming begint in jaar 1 met een investering van 1.000. Vanaf jaar 1 investeert het bedrijf jaarlijks 40 en schrijft het bedrijf jaarlijks 150 af. Begin jaar 2 is de activawaarde (AW) dan $1000+40-150 = 890$. De kapitaalkostencomponent van de tarieven is gebaseerd op de afschrijvingen plus de $WACC \times AW$. Er is maar één manier van boekhouden. Die wordt voor de commerciële jaarrekening en voor het berekenen van de tarieven gebruikt. In het rekenvoorbeeld wordt niet meer geïnvesteerd na jaar 5. In dat jaar verandert de methode van reguleren. Het bedrijf investeert gedurende jaar 0 t/m 5 totaal

voor 1.200. We onderscheiden vier situaties en bekijken steeds wat de afnemers gedurende de levensduur van de activa betalen (rekenvoorbeeld bijlage A, resultaat tabel 1)

Regulering	Afschrijvingen	WACC x AW
1. Continue met JR	1.200	288
2. Continue met RAR	1.200	329
3. Overgang met GAW obv JR en daarna tarief obv RAR	1.200	576
4. Overgang met GAW obv RAR en daarna tarief obv RAR	1.575	531

In scenario 4, wat overeenkomt met de DHC methode, betalen afnemers 375 te veel aan afschrijvingen. De hogere bedragen voor de WACC x AW in scenario's 2,3 en 4 ten opzichte van scenario 1 zijn een vergoeding voor het risico dat het gereguleerde bedrijf loopt omdat het investeringen later terugverdient.

Bij een foute berekening van de GAW bij overgang van reguleren zonder RAR naar reguleren met RAR, betalen afnemers dus te veel voor de activa. Dit is precies wat er gebeurt bij de DHC methode.

Uit het rekenvoorbeeld blijkt ook dat Oxera terecht stelt dat de perspectieven van 'fairness to the consumer' en 'fairness to the investors' worden verenigd bij een continue reguleringsregime. *"...these two interpretations of the fairness criterion [...] can coincide if there has been continuity in the valuation method used for regulation purposes."* (Oxera 2011, p14). Bij een discontinuïteit in de regulering is de DHC waarde irrelevant⁴. De DHC methode hoort niet thuis op de as 'fairness to customer' en 'fairness to investor'.

3.2 UIT JAARVERSLAGEN BLIJKT DAT AFSCHRIJVINGEN REEDS VERGOED ZIJN

Uit de jaarverslagen van Gasunie blijkt dat de afschrijvingen al ruimschoots vergoed zijn. Ook Brattle concludeerde in 2007 (Brattle 2007, p3)⁵: *"Our analysis indicates that Dutch gas users have already paid for much or all of the costs of the network, and the original shareholders had likely already recovered the value of their investment. A significantly lower initial RAB would therefore be more equitable."*

⁴ Mogelijk is het gebruik van de DHC in de rapporten en het besluit geslopen omdat het soms wel relevant kan zijn voor gereguleerde bedrijven. Namelijk als verschillende bedrijven met elkaar vergeleken moeten worden. De activa uit het verleden moeten dan voor alle te benchmarken ondernemingen vergelijkbaar zijn. Dan zijn dus met terugwerkende kracht RAR nodig omdat eventuele efficiëntieverschillen anders te wijten kunnen zijn aan boekhoudkundige effecten. Die RAR leveren dan een Schaduw Activa Waarde op. Dat is dan enkel een rekeneenheid en geen basis voor een GAW.

⁵ Deze paragraaf is deels gebaseerd op dat rapport van Brattle voor BP op het methodebesluit voor de regulering van Gas Transport Services voor de periode 2009-2012 (102752-401, 2008). Dit besluit is door het CBv vernietigd op 29 juni 2010. De NMA heeft het rapport van Brattle niet inhoudelijk behandeld.

De afnemers van Gasunie hebben in de periode voor 2006 reeds betaald voor afschrijvingen en vermogenskostenvergoeding van Gasunie. Het rendement op gastransport was zelfs zo hoog dat de GAW zeker niet hoger is dan de boekwaarde per 31-12-2005 en wellicht ook op 0 (nul) kan worden vastgesteld: “.. *the excess returns may have already paid for the remaining un-depreciated assets. In other words, users of the Dutch gas transport network have already paid for its costs, and probably more.*” (Brattle 2007, p9).

3.2.1 Vergoeding van afschrijvingen voor gastransport activa was onderdeel van het Gasgebouw

Tot en met 2004 fungeerde het “Gasgebouw”. Gasunie verhandelde gas dat werd ingekocht bij de NAM. Het tarief voor het gas was inclusief gastransport. Ieder jaar maakte de Gasunie een vastgestelde winst van €36 miljoen. De inkoop van gas bij de NAM was de parameter waarmee dit mogelijk werd gemaakt. De afschrijvingen (ongeveer €120 miljoen per jaar) en overige bedrijfskosten werden van de omzet afgetrokken en het financiële resultaat werd daarbij opgeteld. De kosten voor inkoop van gas werd vervolgens zo hoog vastgesteld dat de winst na belasting van Gasunie op €36 miljoen uitkwam. Een belangrijk element van deze constructie is dat de afschrijvingen en operationele kosten voor gastransport in ieder geval werden vergoed. Er was dus minstens sprake van zogenaamde cost-plus regulering waarbij de kosten werden gebaseerd op de afschrijvingen en overige bedrijfskosten uit de commerciële jaarrekening.

De materiële vaste activa werden gewaardeerd tegen de historische aanschaffingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met lineaire afschrijvingen. De gehanteerde afschrijvingstermijnen waren als volgt (Gasunie 2004, p51):

- Leidingen 20 jaar
- Installaties 10 jaar
- Kantoorgebouwen 50 jaar
- Overige gebouwen 20 jaar

Deze afschrijvingstermijnen zijn gebruikt om de inkoopkosten voor gas te bepalen en waren dus onderdeel van de (impliciete) regulering van de gastransporttaak van Gasunie tot en met 2005.

Zoals hierboven is aangetoond, moet de GAW bij overgang van het ene naar het andere reguleringssysteem worden vastgesteld op de eindwaarde van het eerste systeem. De gebruikers hebben immers tot dan toe betaald voor afschrijvingen en vermogenskosten.

Voor het bepalen van de GAW op basis van publiek beschikbare gegevens is het jaarverslag van 2004 van belang. Na de overname door de Staat werden de activa voor het jaarverslag 2005 geherwaardeerd en werden de materiële vaste activa te hoog gewaardeerd.

Volgens Gasunie was de aanschafwaarde per 31-12-2004 €5,2 miljard. De cumulatieve afschrijvingen tot en met 31-12-2004 waren €4,3 miljard (Gasunie 2004, p53). Dat is dus al door afnemers betaald. De resulterende waarde van de materiële vaste activa per 31-12-2004 is €0,94 miljard.

Simpel gezegd: Een leiding waarover 10 jaar was afgeschreven - en betaald via de gasprijzen - staat nu in de boeken voor iets meer dan 80% in plaats van 50% van de aanschafwaarde.

3.2.2 Het rendement op gastransport in het Gasgebouw was extreem hoog

Naast de afschrijvingen hebben afnemers van Gasunie ook betaald voor een vermogenskostenvergoeding. De rendementen op gastransport waren buitensporig hoog. In het jaarverslag 2004 van de N.V. Nederlandse Gasunie, wordt de omzet voor het eerst gesplitst in gastransport en gashandel (Gasunie 2004, p58). In 2003 en 2004 werd €1,4 miljard aan omzet uit gastransport gehaald en respectievelijk €11,4 en €12,1 miljard uit gashandel. Stel dat alle afschrijvingen en alle overige bedrijfslasten toe te schrijven aan gastransport en dat alle materiële vaste activa worden ingezet voor gastransport. Dan resulteren voor 2003 en 2004 rendementen van bijna 100% op materiële vaste activa voor belastingen (tabel 1). Het is aannemelijk dat ook in eerdere jaren dergelijke rendementen werden behaald. Deze percentages zijn overigens onderschattingen van het rendement op gastransport omdat een deel van de activa, afschrijvingen en bedrijfslasten ook voor gashandel zullen zijn aangewend (Gasunie 2004 p53). De aan gastransport toe te rekenen kosten waren dus lager.

Tabel 1 – Schatting van rendement op activa gastransport (gegevens uit Gasunie 2004, p48)

	2004	2003
Gastransport omzet	1.400	1.400
Afschrijvingen	118	121
Overige bedrijfslasten	384	366
Bedrijfsresultaat	898	913
Materiële vaste activa	944	920
Rendement vóór belasting op materiële vaste activa	95%	99%

3.3 REGULERING TUSSEN 2001 EN 2004 WIJST OOK OP HISTORISCHE BOEKWAARDE

In 2000 publiceerde de DTe voor het eerst de Richtlijnen voor het jaar 2001. Destijds moesten de tarieven van Gasunie op een transparante wijze worden onderbouwd. De waarde van activa moest als volgt worden vastgesteld (DTe 2000, 3.4.2 rnr 51):

51. Als waarderingsgrondslag voor materiële vaste activa, ten behoeve van het berekenen van de kostprijs die als basis zal dienen voor de indicatieve tarieven, dient te worden gehanteerd de aanschafwaarde minus reeds gedane afschrijvingen (oftewel de netto historische kostprijs). Teneinde tot een juiste grondslag te komen voor de kostprijsberekeningen, dient te worden uitgegaan van het werkelijke (nominale) geïnvesteerde vermogen.

Ook de Richtlijnen Gastransport 2003 gaan uit van de netto historische aanschafwaarde zonder enige vorm van indexering (DTe 2002, Art. 16)⁶. Voor de waarde wordt aangesloten bij de verslaglegging van het bedrijf (Dte 2002, Art. 15).

Er was wel ruimte om afschrijvingstermijnen aan te passen (DTe 2002, Art.17):

Artikel 17, eerste lid, bepaalt dat de afschrijvingstermijnen gebaseerd dienen te zijn op de te verwachten economische levensduur. Deze worden bij activering van een activum vastgesteld. Dit principe wordt doorgaans bij activering van een activum in de jaarrekening eveneens gehanteerd, Indien dit niet zo is, mag het gastransport afwijken van de afschrijvingstermijnen in de jaarrekening. Dit dient wel gemotiveerd te worden. Deze afschrijvingstermijnen dienen ook voor de bepaling van de indicatieve tarieven gehanteerd te worden.

In 2001 heeft de DTe de GAW per 1-1-2002 vastgesteld op €2,43 miljard (Rekenkamer 2008 p91). DTe heeft daarbij een afschrijvingstermijn voor pijpleidingen gebruikt van 50 in plaats van 20 jaar. Ook de destijds bepaalde GAW was dus een overschatting van de werkelijke GAW.

Met correctie voor inflatie en investeringen sinds 2002, zou de GAW per 1-1-2005 dan uitkomen op €2,85 miljard. Dit is niet te herleiden uit de jaarverslagen van Gasunie. Met de in de jaarverslagen opgenomen investeringen resulteert een waarde van €4,84 miljard (Brattle 2007 p12) (tabel 2). Het is dus niet transparant hoe de NMa aan de hoge waarde

---

⁶ Bij benchmarking is indexering wel relevant omdat te vergelijken bedrijven hun activa misschien niet op dezelfde tijdstippen hebben aangeschaft. Met indexering wordt daarvoor gecorrigeerd.

komt. Zelfs als zij de foutieve methode met lange afschrijvingsduur sinds de aanschaf van de activa hanteert.

Tabel 2 – schatting van GAW 2005 op basis van eerder vastgestelde GAW.

	Waarde	Factor naar waarde 2005	Waarde in 2005
DTe 1-1-2002	2.432	1,088	2.646
2002	70	1,066	75
2003	90	1,046	94
2004	35	1,020	36
Resultaat 1-1-2005			2.851

4 IMPACT VAN DE FOUTIEVE VASTSTELLING VAN DE GAW

Omdat de beslissingen van de NMa niet volledig transparant zijn, moeten we de impact van de te hoge gereguleerde activawaarde schatten.

De door de NMa vastgestelde kapitaallasten zijn ongeveer EUR 560 miljoen; EUR 260 miljoen voor afschrijvingen en EUR 300 miljoen voor vermogenskosten (NMa, 2011b).

Stel dat vanwege investeringen in het Nederlandse gasnet de activawaarde van EUR 1,0 eind 2004 is gegroeid naar EUR 1,5 miljard (iets meer dan de stijging van EUR 0,4 miljard sinds 2006 volgens de NMa). Stel dat de afschrijvingen dan grofweg twee derde van de huidige afschrijvingen zijn (een derde van de activawaarde en de helft van de afschrijvingstermijn). De kapitaallasten zijn dan EUR 260 miljoen; EUR 170 miljoen voor afschrijvingen en EUR 90 miljoen ($5,8\% \times \text{EUR } 1,5 \text{ miljard}$) voor de vermogenskostenvergoeding.

Het verschil, EUR 300 miljoen betalen de gebruikers van het gasnet jaarlijks te veel.

5 LITERATUUR

Brattle 2007 – “GTS’s RAB and implications for tariffs and investment”, november 2007.

DTe 2000 - “Richtlijnen voor het jaar 2001 van de directeur DTe, zoals bedoeld in Artikel 13 en 18 van de Gaswet”, 2000. Artikel 3.4.1.

NMa 2001, Besluit 100554/15, 20 december 2001

NMa 2005, Besluit 101847-65, 30 augustus 2005

NMa 2011, Besluit 103557 __1/330, 11 oktober 2011

NMa 2011b, “Berekening GTS x-factoren en verrekening 22-193263”

Oxera 2011 – “The opening regulatory asset base of the Dutch gas transmission system”, In opdracht van de NMa, april 2011.

Rekenkamer 2008 - “Tariefregulering energienetbeheer”, Tweede Kamer vergaderjaar 2008-2009, 31 901, nrs 1-2.

6 BIJLAGE

VOORBEELD BEREKENING IMPACT VAN VERANDERING VAN METHODES OM TARIEVEN VAST TE STELLEN

scenario	jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	totaal	
1 Hele Jaarrekening																			
activawarde (AW)	1000	890	780	670	560	450	300	150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.200
investeringen	40	40	40	40	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	288
afschrijvingen	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	1.200
WACC x AW	60	53	47	40	34	27	18	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	288
2 Overgang van Jaarrekening naar RAR met juiste GAW																			
activawarde (AW)	1000	890	780	670	560	450	375	300	225	150	75	-	-	-	-	-	-	-	1.200
investeringen	40	40	40	40	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	329
afschrijvingen	150	150	150	150	150	150	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	1.200
WACC x AW	60	53	47	40	34	27	23	18	14	9	5	-	-	-	-	-	-	-	329
3 Hele periode op basis van RAR																			
activawarde (AW)	1000	965	930	895	860	825	750	675	600	525	450	375	300	225	150	75	-	-	1.200
investeringen	40	40	40	40	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	576
afschrijvingen	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	1.200
WACC x AW	60	58	56	54	52	50	45	41	36	32	27	23	18	14	9	5	-	-	576
4 Overgang van Jaarrekening naar RAR met foutieve GAW																			
activawarde (AW)	1000	890	780	670	560	450	825	750	675	600	525	450	375	300	225	150	75	-	1.575
investeringen	40	40	40	40	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	531
afschrijvingen	150	150	150	150	150	150	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	1.200
WACC x AW	60	53	47	40	34	50	45	41	36	32	27	23	18	14	9	5	-	-	531
WACC	6,0%																		